

A ROHAMTÜZÉRSÉG JELLEGE ÉS ALKALMAZÁSA

I.

PUSZTÁN a rohamlövegek külső látása, vagy pedig harcuknak távolról való szemlélete alapján sokan hajlamosak arra, hogy a rohamtüzérséget, ezt a különleges tüzércsapatnemet, a páncélosokkal összetévesszék, ezért jellegzetességének és alkalmazásának ismertetésénél néhány olyan részletkérdésre is ki kell térjünk, melyek a csapat- és seregpáncélosokkal kapcsolatban nem voltak szükségesek.

A gyalogság harcának legnehezebb szakasza az, amikor betör az ellenség védőállásába és átküzdí magát annak mélységén.

A nehézség fő okai: a tüzérségi, repülő- és nehézfegyverek előkészítő tüze után még mindig maradnak sértetlen fészkek, tüzelőállások, támpontok, rejtett tűzfegyverek, melyek kiváltódó tüze a gyalogságot feltartja, szétszórja, leküzdésük hosszú részletharcokra kényszeríti, mert a saját tüzérség az összeköttetés és a nehezen áttekinthető helyzet miatt, további biztonsági okokból, nem képes minden esetben idejében, az előbb említett és rendszerint kiterjedelmű, jól megerősített célokat leküzdeni, vagy lefogni. Ugyanez áll kisebb mértékben a gyalogság nehézfegyvereire is.

Ebben a kritikus időszakban olyan harceszközökre van szükség, amelyik a gyalogsággal együtt, vagy előtte tud haladni a terepen, megfelelő tűzerejű a fenti célok leküzdéséhez, továbbá védett, hogy az ellenség működésében ne akadályozhassa.

Ezt a feladatot a múlt világháborúban úgy oldották meg, hogy a gyalogsághoz megfelelő űrméretű, erős pajzzsal rendelkező lövegeket osztottak be, melyeket már előre jól elől, rejtve helyeztek el és próbáltak mozgatni. Tüzeléshez a löveget kitolták és befejeztével visszahúzták.

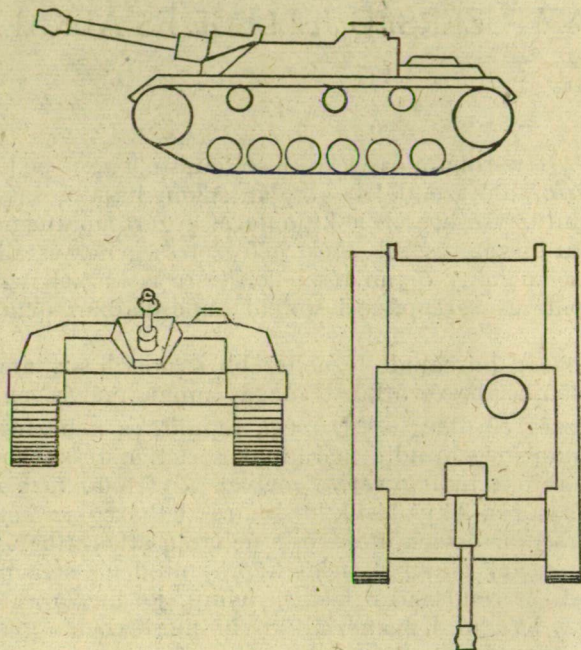
Az ilyen nehézkes lövegek azonban sem megfelelő tűzhatást nem értek el, mert gyakran pillanatócélokról lévén szó, lekéstek, sem pedig a gyalogsággal együtt előrehaladni nem tudtak, végül pedig könnyen kilőtték őket.

A második világháborúban született meg végül az előbb említett feladatok megoldására a rohamlöveg, melyet elsősorban a szovjet és a német hadsereg alkalmazott, majd néhány kisebb állam is átvett.

A rohamlöveg általános jellemzői: hernyóalpas alvázra beépített, aránylag nagy űrméretű (7—10, 5—15 cm) löveg, erős homlok- és gyengébb hátsó-, valamint oldalpáncélzattal. Irányzás oldalban kisebb

mértékben (10—15⁰-ig) irányzógéppel, egyébként az egész alváz elforgatásával, magassági irányban: irányzógéppel (kb. 8⁰—25, 30⁰-ig), lőtávolság a lövegek természetének megfelelő átlag 8—10 km, azonban a feladat jellegénél fogva inkább csak kis és közepes távolságokra tüzel.

1. számú ábra.

1. sz. ábra.

A páncélos járműveknél figyelembe veendő és egymásra kiható tényezők: a tüzerő, mozgékonyság és védettség közül a rohamlövegeknél a súlyt az első kettőre fektetik, tehát a védettség rovására nagy a tűzereje (nagy löveg, sok lőszer és mozgékony, azaz jó terepjáróképességgel rendelkezik, akadályokon könnyen áthatol).

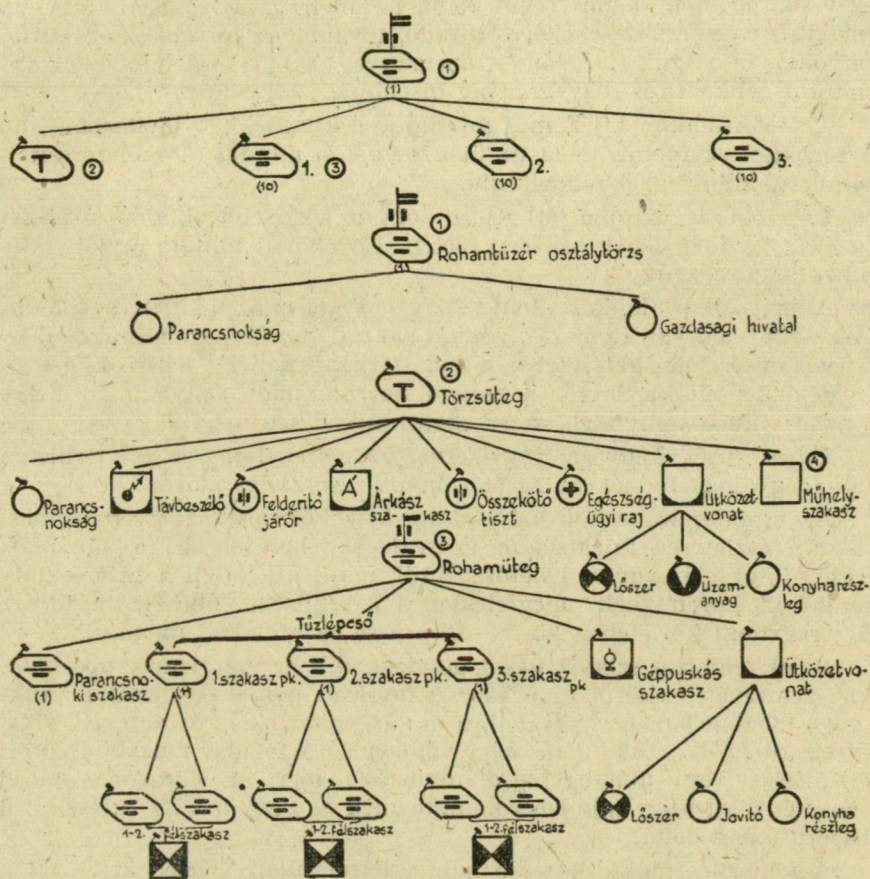
Ezzel szemben a harcokocsinál mind a három követelményt össze kell egyeztetni, tehát a védettség is elsőrendű problémát jelent. Lövegtoronyba van beépítve, minden irányban gyorsan tud tüzelni, ezenkívül más tűzfegyverek is vannak beépítve. Így a harcokocsik egymást is tudják támogatni, magukat pedig képesek megvédeni.

II.

A rohamtüzérséget a harc, vezetés, ellátás (az utóbbinál különösen a műszaki szolgálat) szempontjait figyelembe véve, legcélszerűbb osztálykötelékbe szervezni, ami egyúttal csapattest is.

Példa egy rohamtüzérosztály szervezetére (2. sz. ábra).

2. sz. ábra

⊕ Képesítve tűzérési és fegyveranyag, valamint motorcsereig bezárólag géphocsianyag javításra.

A rohamtűzérosztályok rendszerint magasabb parancsnokságok közvetlen alakulatai (általában hadtest, ritkábban hadosztály), bár ez hadseregek szerint a rendelkezésre álló osztályok számától és a seregtestekkel szemben támasztott követelményektől függ. Ennek megfelelően a rohamtűzérséget a magasabb parancsnokok a legfontosabb feladatok megoldásánál, a súlyterületen alkalmazzák.

Fő alkalmazási elv: lehetőleg az egész osztályt, de legalább is egy üteget együtt kell bevetni, mert bár a harc megvívására feladatuk végrehajtása közben az egyes rohamlővegek, illetve szakaszok bizonyos mértékig önálló feladatokat kapnak, azonban kisebb egységekre való szétosztás esetén nincs súlyképzés, az egyenként fellépő rohamlővegek ma-

gukra vonják az ellenség tüzét és megsemmisülnek, mielőtt segíteni tudtak volna a gyalogságon, végül pedig az üteg az a legkisebb egység, amelyik a vezetéshez szükséges h iradó, továbbá az anyagi szolgálat lebonyolításához szükséges lősz er, üzemanyag és egyéb járművekkel, valamint a gépkocsi és fegyveranyag kisebbmértvű javítására képes.

A felsoroltakon kívül még mindig kell kiesésekkel, javításban álló egységekkel számolni, tehát az üteg nem fog mindig a rendszeresített számú rohamlőveggel rendelkezni.

Az előbbie k alapján láthatjuk, hogy a legkisebb alkalmazási egység csak az üteg lehet, szükség esetén. Egyébként mindig osztálykötelekben alkalmazzuk.

A magasabb (hadtest, hadosztály) parancsnok, akinek a rohamtüzérosztály alá van rendelve, vezetés előtt az osztályparancsnokot tájékoztatja, a részletes helyzetet feltüntető térképekkel és a legfrissebb légi felvételekkel ellátja, majd a súlyon harcoló hadosztályoknak, illetve gyalogezrednek alárendeli, vagy együttműködésre utasítja.

Egyszerűség kedvéért vegyük azt az esetet, hogy a súlyterületen támadó gyalogezrednek az egész rohamtüzérosztályt alárendeli.

Az osztályparancsnok felveszi az összeköttetést az ezredparancsnokkal, részletesen tájékozik a gyalogság helyzetéről, a támadási területről, az előrevonási lehetőségekről, majd kijelölteti a tüzérosztály szándékolt bevetésének megfelelően a készségi állások területét. (A seregvonat körletében kb. 8—10 km-re az arc vonal mögött.)

Saját felderítő szervei útján gondoskodik az előrevonás útvonalának szemrevételezéséről és árkászszakaszával a menetvonalat a szükségnek megfelelően berendeztet i, a mőtárgyakat megerősített i. Ha szervezetszerűleg ilyen alakulata nem volna már a feladat megszabásakor, kéri árkász- vagy utászegység alárendelését, mert az előrevonás, majd a bevetés alatt átlag minden rohamütegnek egy-egy árkász (utász) rajt célszerű alárendelni.

A felderítés második része már a harcterületre terjed ki és azt a rohamtüzérosztály összes járőrei a tüzerfigyelők, mérőszakad és a gyalogság adatainak átvételével és kiértékelésével, illetve saját szempontjaiknak megfelelő kiegészítésével végzik. Különösen fontos az ellenség páncéltörő tüzelőállásainak, aknamezőinek és erősebb fészkeinek, végül a tüzéség tüzelőállásainak megállapítása.

A gyalogos- és rohamtüzérosztályparancsnok megbeszéli a feladat végrehajtásának lehetőségeit a felderítés és a helyzetnyilvántartások alapján, majd az osztályparancsnok megkapja feladatát. Ezután az osztályparancsnok intézkedik a támadásra, a parancsa rendszerint a következőkre terjed ki: tájékoztatás, támadó harccsoportok, súly, sávhatárok, alárendelés, vagy összműködés a gyalogsággal, feladatok, a készségi állások és rohamállások, előrevonás, tüzéségi előkészítés, a támadás kezdete, összeköttetés, harcálláspontok, anyagi szolgálat.

Az osztályparancsnok annál a gyalogos parancsnoknál tartózkodik, akinek alá van rendelve, vagy akihez az együttműködésre van utalva — azonban mindig olyan helyen, ahonnan a harcterületet át tudja

tekinteni. Ha ez nem oldható meg a gyalogos parancsnok mellett, akkor valamelyik jó tüzerfigyelő mellett marad, de a gyalogos parancsnokkal való szoros és biztos összeköttetésről gondoskodnia kell (összekötő tiszt).

A támadási parancs után az ütegparancsnokok felderítő szerveik, a gyalogos zászlóalj-, század-, esetleg szakaszparancsnokok és saját alparancsnokaik (rohamlővegparancsnokig bezárólag) bevonásával megbeszélik azt, hogy melyik szakasz, vagy rohamlőveg, melyik gyalogos egységgel működik együtt. A terepen, a helyszínen történő szemrevételezés után, majd a legújabb keletű légifelvételek alapján a rohamlővegparancsnokig bezárólag berajzolják a térképekbe az elérendő támadási célokat, a leküzdendő tűzgépeket, a lövegek előnyomulási útját, a saját és ellenséges harckocsiárkokat, aknamezőket és egyéb akadályokat.

Megbeszélik továbbá az együttműködés részleteit. A gyalogos parancsnok saját, vagy alárendelt műszaki csapataival az esetleg előtte lévő akadály- és aknaövről a rohamlővegek részére kapukat nyittat és azokat megjelölteti.

A tüzérséggel való együttműködést a sávban, területen működő tüzercsoport parancsnoka és annak legközelebbi tüzerfelderítő járőre útján kell megszervezni. Ők adnak tájékoztatást a tüzérség tűztervéről az előkészítést és a további támadást illetően. Igen jó szolgálatot tehet a felderítőtiszt, ha az egyik rohamlővegből beülve, tényleg legelőlről vezetheti a tüzérségi tüzet, vagy a rohamtüzérosztály rádió-hírrendszere, vagy saját beosztott rádiója útján.

Az összes előkészületek végrehajtása után a rohaműtegek a hátsó készségi állásokból előrejönnek a rohamállásba, mely közvetlenül a gyalogság készenléti helyein van az arcvonal mögött legfeljebb egy km-re. Lényeges, hogy innen már egy motorindítással megkezdhesék a támadást és addig fedetten legyenek. Az előrevonás leplezését tüzérségi tűzzel, vagy légitevékenységgel célszerű leplezni.

III.

A támadás kezdetekor a rohamlővegek beleindulnak a tüzérségi előkészítés utolsó tűzcsapásaiba, hogy kihasználják annak lefogó hatását és a vele járó port és füstfelhőket. A fedezővonalat lehetőleg egyszerre kell átlépniök, hogy a páncélos járművek megjelenésekor minden esetben kiváltható elhárító tűz szétforgácsolódjék. A gyalogságnak célszerű ezt a tüzet a fedező vonal mögött, illetve éppen elfoglalt állásaiban kívánnia, majd csatlakoznia kell a rohamlővegekhez, melyek a már megállapított és közben felbukkanó célokat kilövik. Az együttműködő gyalogos egységek az előrehaladásukat akadályozó célokat a terepen megmutatják, külön kijelölt részek állandóan a rohamlővegek mellett haladva biztosítják őket, az útjukba eső akadályokat felderítik, melyeket a rohamtüzérosztály, vagy a gyalogság műszaki alakulatai eltávolítanak. Semmiesetre sem szabad a rohamlőveget felderítetlen területre előreküldeni. Általános hasonlatképpen azt mondhatjuk, hogy

a rohamlővegek mindig magukkal viszik, illetve tolják előre a gyalogságot.

A támadás alatt, különösen a mélységi övben lévő harcnál, a rohamlővegek harca mindinkább önállóvá válik, azonban az üteg- vagy szakaszparancsnokoknak fontos célok felbukkanása esetén módjukban áll a tüzet vezetni rádió, vagy jelzőlövés (kódgránát stb.) útján.

Az első támadási cél elérése után a rohamlővegek fedetten megállnak, rendezik a kötelekeket és ha szükséges, kiegészítik lőszer-, üzemanyagkészleteiket az előrejövő gépkocsikról, bevárják a gyalogság rendeződését, majd folytatják a támadást.

A napi támadási cél elérése után, de minden esetben a sötétség beállta előtt, a rohamlővegeket ki kell vonni, nem szabad beállítani, mint nehézfegyvereket, vagy lővegeket, mert sötétben vakok, löni nem tudnak és igen könnyen kikapcsolhatók beszívargó ellenséges járőrök által. Ezenkívül az éjszaka folyamán végzik el a szükséges feltöltést, javításokat, stb.

A rohamtüzérszálláson belüli összeköttetés elsősorban rádió, továbbá motorkerékpáros hírvivők útján történik. Sematikus alkalmazást elképzelve, általában a következő forgalmi körök működnek:

1. Magasabb parancsnoki forgalmi kör, melybe az osztályparancsnok közepes teljesítményű rádiója kapcsolódik be.
2. Osztályforgalmi kör az osztályparancsnok és az ütegparancsnokok szintén közepes teljesítményű rádiói közt.
3. Osztályközvetlen forgalmi kör, az osztályparancsnok, felderítőtiszt, összekötőtiszt és az ellátó részek közt, kisteljesítményű rádiókkal.
4. Ütegforgalmi körök az ütegparancsnokok és rohamlővegek közt beépített kisteljesítményű rádiók útján.

Az osztályparancsnok a támadás alatt elsősorban a törzsütegparancsnok útján az anyagi ellátást irányítja. Gondoskodik az összes anyagok pótlásáról, sérült rohamlővegek mentéséről, illetve javításáról stb. A harc kimenetelére esetleg visszatartott kisebb tartalékával befolyást gyakorol, vagy a veszteségeket pótolja. Az esetleges kivonásokra, vagy átcsoportosításra a helyzet ismeretében javaslatot tesz, gondoskodik arról, hogy egységei a támadási cél elérése után kivonva gyülekezzenek és a következő alkalmazáshoz felkészüljenek.

IV.

Mivel a rohamlőveg kizárólag támadó harceszköz, más harcmódokban is csak támadólagosan alkalmazhatjuk.

Igy védelemben a helye a tartaléknál van és azzal együtt ellentámadásra alkalmazható. Figyelembe kell venni azonban, ha kisebb mértékben is, de ekkor is csak szemrevételezés és előkészítés után lehet a rohamtüzérséget bevetni. Ez azt jelenti, hogy a főbb és valószínű ellentámadási irányokban szükséges előkészületeket jóelőre megteesszük.

Visszavonulásnál, nagy szükség esetén, az utóvédnél vethetjük be a leváltást elősegítő ellentámadások előreviteléhez.

Végül még jegyezzük meg, hogy a rohamlőveg páncélosok elleni harcra általában nem alkalmas, mert az utóbbiak gyorsabbak, mozgékonyabbak, jobban páncélozottak és minden irányban könnyen elforgatható, nagyobb kezdősebességű lövegeikkel a lassúbb, kevésbé védett és kisebb kötélekben harcoló rohamlővegeket könnyen kilövelik.

Páncélos támadás elhárítására azonban igen hatásos több üteg, — de lehetőleg osztálykötélkébe összevont oldalozóan, jól elrejtve elhelyezett rohamlőveg összpontosított tüze. Néhány tűzcsapás után a tüzet váltoállásokból kell folytatni meglepetésszerűen, úgy, hogy a lövegek a lövések leadása után azonnal fedett területbe húzódnak vissza.

A páncélos seregtestek rohamtüzérségének fő feladata tehát szintén a gépköcsiző lövések támogatása marad.

Fabinyi József

MIÉRT HARCOLTAK A PARTIZÁNOK?

A partizánharc az elmúlt második világháborúban tekintélyes méreteket öltött és 1941-től a fasiszta Németországnak a Szovjetunió elleni ortámadása után kezdett kibontakozni. A partizán eszme harcot jelent a nép elnyomói, a nép ellenségei ellen, az elnyomókkal és megszállókkal szemben. Kérlelhetetlen harc ez, hiszen az elnyomók, a megszállók kérlelhetetlenül és könyörtelenül üldözték a partizánokat. Előfeltétele a partizánok sikeres harcának, hogy annak a területnek a lakossága, amelyen a partizánharc megindul szembe forduljon a kérdéses területet megszálló katonai erővel. Ezt a feltételt a második világháború elején, mint meglevő adottságot kell tekintenünk. A hitlerista csapatok egy év alatt 9 európai országot szálltak meg, amelyek lakosságának zöme gyűlölte a megszálló, az országot és a lakosságot kizsákmányoló náci csapatokat. A partizánmozgalom nem bontakozott ki egyszerre, hanem bizonyos történelmi fejlődésen ment keresztül, amelyet 5 jellegzetes szakaszra bonthatunk.

1. E fejlődés első szakaszának, a leigázott népek országaiban végbemenő nép és országellenes árulást, a nép és az ország szabadságának és függetlenségének elárulását kell tekintenünk, amit partizán mentalitással hazaárulásnak nevezhetünk. A különböző országokban ezek az árulók történelmi mezbe burkolózva, sovíniszta jelszavakkal fasiszta és náci barát mozgalmakat indítanak és nemzetiségi, faji és vallási különbségek kimélyítésével igyekeznek éket verni az ország lakossága közé, hogy gyengítsék belső ellenálló képességét. Az elv, melyet követnek, világos: „összad meg az ellenerőt, hogy uralkodhass“, hogy azután, ha már felkeverték az ellentéteket: a veszekedő felek között, ők legyenek az örvendezők. Ezek a mozgalmak politikailag és